

Таким чином, у процесі реорганізації в бухгалтерії підприємства з'являються наступні додаткові облікові процедури:

— проводиться робота по складанню розподільчого балансу і передавального акту, що вимагає проведення інвентаризації статей активів та пасивів балансу, акціонерів (засновників) підприємства, обліку витрат по проведенню заходів з реорганізації підприємства, обліку розрахунків з кредиторами і дебіторами підприємства тощо;

— розрахунок резерву майбутніх витрат для розрахунку з працівниками;

— облік витрат при архівації документів підприємства;

— облік передачі активів і пасивів новоствореному суб'єкту господарювання.

Лахтіонова Л. А.,

канд. екон. наук, доцент

кафедри обліку підприємницької діяльності,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана»

МАРЖИНАЛЬНИЙ ДОХІД І ВАЛОВИЙ ПРИБУТОК У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ

Для оцінювання запасу фінансової стійкості (зони безпечності) господарюючого суб'єкта необхідно мати дані про маржинальний дохід. За умов існуючих на сьогодні розроблених методик визначення валового прибутку та маржинального доходу можна виділити дискусійні питання щодо сутності даних понять і їх визначення за даними фінансової звітності українських компаній.

Виходячи із світового досвіду, загальна схема визначення маржинального доходу суб'єкта господарювання: постійні витрати + прибуток. Але пропонується й інший варіант його визначення. Маржинальний дохід можна також розрахувати іншим способом: різниця між «чистою» виручкою від реалізації продукції, надання послуг, виконання робіт, продажу товарів і змінними витратами, тобто собівартістю реалізованої продукції, наданих послуг, виконаних робіт, проданих товарів. На це в попередніх особистих наукових дослідженнях безпосередньо не наголошувалося, але саме так було визначено маржинальний дохід, який і являв собою валовий прибуток (ряд. 050) по формі № 2 «Звіт про фінансові результати». В економічній літературі доволі часто пропонується визначати маржинальний дохід за даними форми № 2 «Звіт про фінансові результати» по рядку 050 «Валовий прибуток».

Проте така методика визначення маржинального доходу потребує уточнення, оскільки до складу собівартості виробленої продукції згідно П(С)БО 16 «Витрати» включаються всі змінні витрати та постійні розподілені загальновиробничі витрати (дебет рахунка 23 «Виробництво» кредит рахунка 91 «Загальновиробничі витрати» в частині постійних розподілених загальновиробничих витрат), до складу собівартості реалізованої продукції включаються також постійні нерозподілені загальновиробничі витрати (дебет рахунка 90 «Собівартість реалізації» кредит рахунка 91 «Загальновиробничі витрати» в частині постійних нерозподілених загальновиробничих витрат) і наднормативні виробничі витрати.

Тому, якщо у суб'єкта господарювання немає загальновиробничих та наднормативних виробничих витрат, то наведена раніше автором методика визначення маржинального доходу, яка дорівнює валовому прибутку, є правильною для зовнішнього фінансового аналізу. Це буде залежати від виду діяльності господарюючого суб'єкта. Наприклад, така методика буде характерною для торгівельних підприємств, у яких відсутній рахунок 91 «Загальновиробничі витрати».

Для тих господарюючих суб'єктів, у яких є загально виробничі витрати та наднормативні виробничі витрати, вона потребує уточнення. Необхідно уточнити методику визначення маржинального доходу для тих господарюючих суб'єктів, у яких є загальновиробничі та наднормативні виробничі витрати.

Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) складається з виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного періоду, *нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативних виробничих витрат*. До виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; *змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати*. Загальновиробничі витрати поділяються на постійні і змінні. *До змінних загальновиробничих витрат* належать витрати на обслуговування і управління виробництвом (цехів, дільниць), що змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно до зміни обсягу діяльності. Змінні загальновиробничі витрати розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу (годин праці, заробітної плати, обсягу діяльності, прямих витрат тощо), виходячи з фактичної потужності звітного періоду. *До постійних загальновиробничих витрат* відносяться витрати на обслуговування і управління виробництвом, що залишаються незмінними (або май-

же незмінними) при зміні обсягу діяльності. Постійні загально-виробничі витрати розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу (годин праці, заробітної плати, обсягу діяльності, прямих витрат тощо) при нормальній потужності. Нерозподілені постійні загально-виробничі витрати включаються до складу собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) у періоді їх виникнення. Загальна сума розподілених та нерозподілених постійних загально-виробничих витрат не може перевищувати їх фактичну величину. Перелік і склад змінних і постійних загально-виробничих витрат устанавлюються підприємством.

У фінансовій звітності у формі № 2 не показуються взагалі загально-виробничі витрати і відповідно відсутня інформація про їх розподіл на змінні, постійні розподілені та постійні нерозподілені. Також немає даних про наднормативні витрати. Але їх треба врахувати при визначенні маржинального доходу.

Як свідчать отримані статистичні дослідження, величина постійних загально-виробничих та наднормативних витрат в собівартості реалізованої продукції складає у середньому 4 — 5 %. Тому рекомендується у зовнішньому фінансовому аналізі наступна методика визначення маржинального доходу:

Маржинальний дохід = чиста виручка — собівартість реалізованої продукції за мінусом постійних витрат (постійних розподілених та постійних нерозподілених загально-виробничих, наднормативних виробничих), тобто (ряд. 035 ф. № 2 — (ряд. 040 ф. № 2 — ряд. 040 ф. № 2 * 4 % (або 5 %) / 100 %)).

Уточнена методика розрахунку маржинального доходу дійсно відображає його реальну величину, яка застосовується для визначення запасу фінансової стійкості (зони безпечності) основної операційної діяльності українських компаній.

Лошковська Х. С.,
аспірант кафедри міжнародного обліку і аудиту,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

АНАЛІТИЧНІ ФУНКЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ МІСТА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Основними осередками економічного, соціального та культурного життя сучасної світової спільноти виступають міста, в яких сконцентрована найбільша частка виробничого, фінансово-еко-